

Teppo Kinnunen / Exsane Oy

Viite: Lausuntopyyntö 9.4.2024

Asia: Sähköverkon maakaapelointi tilalta Kirkkola tilalle Borgintila, Hartola

Exsane Oy on laatinut Elenia Verkko Oyj:n toimeksiannosta sähköverkon saneeraussuunnitelman Hartolaan Kirkkolan alueelle, alkaen tilalta 81-405-5-146 KIRKKOLA, päättyen tilalle 81-405-5-396 BORGINTILA. Hankkeen tarkoituksena on korvata sähköverkon ilmajohtodot ja muuntamot puistomuuntamoilla ja maahan kaivettavilla kaapeleilla. Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo lausuu hankkeesta pyydettyä lausuntonaan seuraavaa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Asiakohdan suunnittelualueelta ei ole saatavilla ajantasaista muinaisjäännettietoa. Viimeksi se on ollut osa maastoinventoinnin kohdealuetta vuonna 2003 Hartolan arkeologisen täydennysinventoinnin yhteydessä ja osittain vuonna 2022 kirkonpaikan paikantamisen yhteydessä (*H. Poutiainen 2003: Hartola. Arkeologinen täydennysinventointi; A.-M. Liira 2022: HARTOLA, Kirkkola, ensimmäisen kirkonpaikan ja sen kirkkomaan paikantaminen - raporttia ei ole saatavilla*). Tiedot alueen muinaisjäänöksistä tulisi saattaa ajan tasalle.

Tämänhetkisen muinaisjäännettiedon pohjalta suunnittelualueelta ja sen läheisyydestä tunnetaan useita muinaisjäänneskohteita. Suunniteltu maakaapeliin ja kulkee läpi historiallisen kylätontin (mj-rek. tunnus *Kirkkola rusthäll* 1000023918), josta varhaisin maininta on vuodelta 1443 ja ensimmäinen maakirjamerkintä vuodelta 1539 (*E. Tikkala, E. Sorvali ja P. Taipale, 2012: Päijät-Hämeen maakuntakaava. Historiallisen ajan muinaisjäänneinventointi*). Osittain kylätontin alueella sijaitsee myös rautakautinen asuinpaikka (mj-rek. tunnus *Kirkkola* 81010024) ja linja sivuaa suunnittelualueen pohjoisosassa historiallisen ajan asuinpaikka-alueita (mj-rek. *Myllymäki* 1000001436), josta on todettu useita vanhaan asutukseen liittyviä jäänteitä. Lisäksi suunnittelualueen itä- ja koillispuolella, muutaman sadan metrin päässä siitä, on historiallisen ajan/rautakauden asuinpaikka ja useita rautakaudelle ajoittuvia kuppikiviä (mj.-rek. tunnuksella *Kirkkola Mäntykallio* 81010023, *Lohiniementie* 1000012257, *Kirkkola 2* 1000001435 ja *Kankaanpää* 1000023915 – ks. esim. *J. Tiilikkala & V. Laakso 2020: Hartola. Valtatie 4:n parannusalueen arkeologinen inventointi*). Kaapelin reitti kulkee siten merkittäväällä rautakautisella/keskiaikaisella asutuskeskittymän alueella. On mahdollista, että suunnitelma-alueella, sen aiemmin mylläämättömillä osilla, on säilynyt jäänteitä kylätonttiin kuuluneista rakenteista ja/tai sitä varhaisemmasta ihmisen toiminnasta. Edellä esitetyn perusteella museo edellyttää, että suunnitelma-alueella kaivuutyöhön (aukikaivamalla) liitetään arkeologinen valvonta. Tämä erityisesti alueilla, joissa kaivaminen tapahtuu mylläämättömällä alueella (esim. tiealuiden viereiset viheralueet, metsät, pellot ja myös kevyet pihat ja peltotiet). Jos suunnitelmia (kaapelin reitti) muutetaan, on uusista suunnitelmista pyydettävä alueellisen vastuumuseon lausunto.

Arkeologisen valvonnan voi tilata haluamaltaan arkeologian toimijalta. Lista arkeologian alan konsulteista löytyy Museoviraston internetsivuilta (kohta: *Arkeologisten kenttätöiden tilaaminen*). Mikäli valvonnassa tulee vastaan selviä merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä, on valvovan arkeologin otettava yhteyttä alueelliseen vastuumuseoon, joka tekee päätöksen siitä, vaaditaanko laajempaa arkeologista tutkimusta vai riittääkö kaivuutöiden yhteydessä tehtävä dokumentointi ja arkeologinen tutkimus. Valvonnan on täytettävä Museoviraston määrittämät laatuvaatimukset niin kenttätöiden, dokumentoinnin kuin raportoinninkin osalta. Raportti suoritetusta valvonnasta on lähetettävä alueelliselle vastuumuseolle arvioitavaksi.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Museolla ei ole hankkeesta huomautettavaa rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman osalta.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö	Liisa Koskelainen
arkeologi	Esko Tikkala
rakennustutkija	Roosa Ruotsalainen

Liitteet: Karttaliite

Tiedoksi: Museovirasto, Hämeen ELY-keskus

